

Sygnatura akt I C 4568/17

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 18-04-2018 r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Katarzyna Porada-Łaska

Protokolant: sekretarz sądowy Katarzyna Żukowska

po rozpoznaniu w dniu 18-04-2018 r. w Kaliszu na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W.

przeciwko S. M.

o zapłatę

Oddała powództwo.

SSR Katarzyna Porada-Łaska

Sygn. akt I C 4568/17

UZASADNIENIE

Powód (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą we W. w dniu 04.10.2017 roku wystąpił o zasądzenie na jego rzecz od pozwanej S. M. kwoty 4.427,28 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 03.10.2017r. oraz zasądzenie kosztów postępowania.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że dochodzona przez niego kwota wynika z umowy pożyczki nr (...) z dnia 11.06.2015r. zawartej przez pozwaną z pierwotnym wierzycielem. Powód wskazywał, że prawa do wierzytelności nabył na podstawie umowy sprzedaży wierzytelności z dnia 29.05.2017r.

Sąd Rejonowy w Lublinie stwierdził brak podstaw do wydania nakazu zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

Pozwana S. M. nie zajęła stanowiska w sprawie. Przesyłka zawierająca odpis pozwu, załączników oraz wezwanie na rozprawę została prawidłowo doręczona pozwanej przez awizo.

Sąd ustalił co następuje:

Powód jest w posiadaniu umowy cesji wierzytelności z 29.05.2017r. zawartej pomiędzy nim a (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L., wpisaną do rejestru spółek pod numerem (...) w Anglii i Walii oraz wyciągu z elektronicznego załącznika do umowy, z którego wynika, iż przedmiotem przelewu był pakiet wierzytelności z tytułu umów pożyczek pierwotnie udzielonych przez (...) S.A. w W., a następnie przeniesionych na (...) sp. z o.o. w L..

W punkcie 2.1 literze (t) umowy (...) sp. z o.o. w L. oświadczył, że wszystkie wierzytelności stanowiące przedmiot niniejszej umowy podlegały wcześniej cesji przez Pierwotnego Pożyczkodawcę na rzecz Sprzedawcy na podstawie

umowy ramowej zawartej przez Pierwotnego Pożyczkodawcę ze Sprzedawcą w dniu 18 lipca 2003r. Potwierdzenie cesji miał stanowić załącznik nr 8.

W rozumieniu przedmiotowej umowy (...) jest (...), a pojęcie (...) oznacza (...) S.A. z siedzibą w W..

W punkcie 3.2. umowy uzgodniono, że przeniesienie tytułu prawnego do wszystkich wierzytelności nastąpi ze skutkiem wstecznym na datę zawarcia umowy pod warunkiem zawieszającym zapłaty przez powoda na rzecz (...) ceny umownej najpóźniej w dacie zamknięcia transakcji zgodnie z postanowieniami par. 4.4. Po dokonaniu przez powoda powyżej wskazanej płatności ceny umownej na rzecz sprzedawcy, strony w terminie do 30 dni roboczych miały podpisać aneks, którego wzór stanowił załącznik nr 9 do umowy, zawierający listę wierzytelności aktualną na datę zawarcia umowy.

(dowód: umowa przelewu wierzytelności z dnia 29.05.2017r. k. 21-33v, wyciąg z elektronicznego załącznika do umowy przelewu wierzytelności k. 34)

Powód w dniu 03.10.2017r. wystawił wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego i ewidencji analitycznej nr (...), z którego wynika, że w dniu 29.05.2017r. powód nabył od (...) wierzytelność wobec pozwanej, wynikającą z umowy pożyczki o nr (...). Na dzień wystawienia wyciągu wysokość zobowiązania pozwanej wynosiła łącznie kwotę 4.427,28 zł, w tym należność główna w kwocie 4.322,82 zł i odsetki w kwocie 104,46 zł.

(dowód: wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu – k. 20)

W dniu 13.09.2017 roku powód wystosował pismo do pozwanej stanowiące wezwanie do zapłaty kwoty 4.514,83 zł z tytułu umowy pożyczki nr (...) w terminie do 20.09.2017r. pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego.

Brak jest dowodu nadania bądź doręczenia powyższego pisma.

(dowód: wezwanie k. 35)

Sąd zważył co następuje:

Powództwo nie jest zasadne i podlega oddaleniu.

Strona powodowa domagała się zapłaty od pozwanej należności wynikającej z umowy o pożyczki z dnia 11.06.2015r. nr (...) zawartej przez pozwaną z pierwotnym wierzycielem (...) S.A. w W.. Powód zaś swoją legitymację procesową wywodził z umowy przelewu wierzytelności z dnia 29.05.2017r. zawartej z (...) sp. z o.o. w L..

W niniejszej sprawie pozwana nie stawiała się na pierwszą rozprawę, nie żądała przeprowadzenia rozprawy w swojej nieobecności ani też nie składała w sprawie wyjaśnienia ustnie lub na piśmie; nie złożyła odpowiedzi na pozew.

Stosownie do treści art. 339 § 1 i 2 k.p.c. jeżeli pozwany nie stawi się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, sąd wyda wyrok zaoczny. W tym wypadku przyjmuje się za prawdziwe twierdzenia powoda o okolicznościach przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba, że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa. W kontekście treści powołanego przepisu wskazać należy, że po dokonaniu analizy twierdzeń strony powodowej zawartych w pozwie i zestawieniu ich z dowodami przedłożonymi przez stronę powodową Sąd uznał, że zaistniały wątpliwości w zakresie legitymacji procesowej czynnej.

W ocenie Sądu strona powodowa nie wykazała, że posiada legitymację procesową czynną w niniejszej sprawie, czyli szczególnie uprawnienie do prowadzenia tego procesu. Legitymacja procesowa jest jedną z przesłanek materialnych, czyli okoliczności stanowiących w świetle norm prawa materialnego warunki poszukiwania ochrony prawnej na drodze sądowej. Otóż, aby ochrona prawna mogła być przez sąd udzielona, z żądaniem jej udzielenia musi wystąpić osoba do tego uprawniona. Tym uprawnieniem jest właśnie legitymacja procesowa czynna (wyrok Sądu Apelacyjnego

w Poznaniu z dnia 17 maja 2005r., I ACa 1202/04, Lex nr 175186). Wykazanie legitymacji procesowej czynnej po swojej stronie powinno mieć miejsce już w fazie składania pozwu i stanowić wstępny etap pozwalający Sądowi na rozważenie w dalszym zakresie zasadności roszczenia. Zważyć należy, że Sąd bierze powyższą przesłankę pod uwagę z urzędu, a zatem ma obowiązek ustalić tę okoliczność.

W myśl art. 509 § 1 k.c. wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki (art. 509 § 2 k.c.). Na skutek przelewu, wierzytelność cedenta (dotychczasowego wierzyciela) przechodzi na cesjonariusza (nabywcę wierzytelności) w takim stanie, w jakim dotychczas istniała. Zasadniczo cesja nie wpływa na kształt wierzytelności, zmienia się jedynie podmiot uprawniony do żądania świadczenia. Warunkiem skutecznego zawarcia umowy przelewu i rozporządzenia wierzytelnością jest to, aby była ona zindywidualizowana. Określenie stosunku prawnego, z którego ona wynika oznacza zatem wskazanie stron tego stosunku, świadczenia, jak również jego przedmiotu.

Przedkładając powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, że z przedłożonych przez powoda dokumentów wynika, że powód w dniu 29.05.2017r. zawarł umowę przelewu wierzytelności z (...) sp. z o.o. w L., któremu – według oświadczenia tego podmiotu- przysługiwały wierzytelności z tytułu umów pożyczek, pierwotnie udzielonych przez (...) S.A. w W.. (...) oświadczył bowiem w ww. umowie cesji z dnia 29.05.2017r., że wszystkie wierzytelności stanowiące przedmiot rzeczony umowy, podlegały wcześniej cesji przez (...) S.A. w W. na rzecz (...) na podstawie umowy ramowej zawartej między tymi podmiotami w dniu 18 lipca 2003r. W punkcie 2.1 litera (t) odwołano się do wspomianej umowy z dnia 18.07. (...), która miała stanowić załącznik nr 8. Jednakże strona powodowa nie przedłożyła powyższego dokumentu na poczet materiału dowodowego sprawy, choć powinna to była uczynić. Sąd nie mając do dyspozycji tej umowy ramowej i nie znając treści jej postanowień, w szczególności w zakresie jej przedmiotu, nie może opierać ustaleń faktycznych wyłącznie na przedłożonej umowie cesji z dnia 29.05.2017r., będącej w oczywistym związku z umową z dnia 18.07.2003r. Strona powodowa nie wykazała zatem, że ta konkretna wierzytelność przysługująca wobec pozwanej przeszła na stronę powodową.

Dowodu na potwierdzenie skuteczności dokonanej cesji wierzytelności wobec pozwanej, jej rodzaju i wysokości nie stanowi również przedłożony przez stronę powodową wyciąg z elektronicznego załącznika do umowy cesji z dnia 29.05.2017r. Z w/w wyciągu nie wynika jaka kwota kredytu została udzielona pozwanej przez pierwotnego wierzyciela. Wymieniony wyciąg, ani żaden dokument złożony i powołany przez powoda nie dokumentuje naliczonych odsetek, nie wiadomo od jakiej kwoty zostały naliczone, za jaki okres i jaka była podstawa ich naliczenia. Brak przedłożenia przez powoda umowy z pierwotnym wierzycielem oraz innych dokumentów, które potwierdzałyby istnienie i wysokość wierzytelności, uniemożliwiało poczynienie w tym zakresie ustaleń, w tym zweryfikowanie wysokości dochodzonej należności głównej i prawidłowości naliczenia odsetek - ich wysokości, rodzaju i wymagalności, sposobu obliczenia skapitalizowanej wysokości odsetek, a także terminów w których zostały naliczone.

W ocenie Sądu dowodem potwierdzającym nabycie wierzytelności nie może być również wezwanie pozwanej do zapłaty z dnia 13.09.2017r. Nie określono w nim szczegółowo umowy, z której wierzytelność miałyby wynikać, tytułu należności, ani pierwotnego wierzyciela, a jedynie kwotę, na jaką opiewało świadczenie. Z pisma nie wynika również, aby wspomniana wierzytelności była przedmiotem umowy cesji. Co więcej, z akt sprawy nie wynika, czy osoba, która podpisała się na zawiadomieniu o cesji wierzytelności była uprawniona do złożenia przedmiotowego oświadczenia. Zwrócić też należy uwagę na fakt, że do pisma z wezwaniem do zapłaty z dnia 13.09.2017r. (k. 35), nie dołączono jakiegokolwiek dowodu, że zostało doręczone pozwanej.

Wreszcie dowodem istnienia oraz obowiązku spełnienia świadczenia ciężącego na stronie pozwanej nie jest wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego i ewidencji analitycznej nr (...) z dnia 03.10.2017r. (k.20).

Dokument nazwany „wyciągiem z ksiąg rachunkowych funduszu”, który wskazywany był w pozwie jako dowód istnienia zobowiązania pozwanego wobec zbywcy wierzytelności, następnie jej przelewu na powoda i obowiązku spełnienia świadczenia przez pozwanego na rzecz powoda, nie jest w istocie „wyciągiem z ksiąg rachunkowych”,

gdyż nie zawiera wszystkich danych obejmujących operację gospodarczą zaewidencjonowaną w tych księgach (według ustawy o rachunkowości). Zresztą, wbrew tytułowi, z jego treści wprost wynika, że zawiera on jedynie oświadczenie powoda stwierdzające, że na podstawie jego ksiąg rachunkowych nabył on od (...) wierzytelność wobec pozwanej, która na dzień wystawienia wyciągu stanowiła kwotę w nim wymienioną. Jak wynika z utrwalonego orzecznictwa wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu inwestycyjnego, o jakim mowa w art. 194 § 1 ustawy o funduszach inwestycyjnych, nie stanowi, ani dokumentu urzędowego w niniejszej sprawie, ani nie jest dowodem istnienia zobowiązania pozwanego, a co najwyżej zaewidencjonowania transakcji nabycia wierzytelności przez powoda w swoich księgach rachunkowych.

Wynikające z art. 244 § 1 k.p.c. w zw. z art. 194 ustawy z 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz. U. z 2014 r., poz. 157) domniemanie zgodności z prawdą danych ujawnionych w wyciągu funduszu sekurytyzacyjnego należy ściśle wiązać tylko z tymi okolicznościami, które według przepisów szczególnych powinny być przedmiotem zapisów w księgach rachunkowych prowadzonych przez fundusz sekurytyzacyjny. Wyciąg z ksiąg funduszu nie może zawierać innych danych ponad te, które ujawniane są w samych księgach rachunkowych według przepisów ustawy z 1994r. o rachunkowości i przepisów wykonawczych do tej ustawy. Dane ujmowane w księgach rachunkowych funduszu oraz wyciągu z tych ksiąg mogą stanowić dowód jedynie tego, że określonej kwoty wierzytelność jest wpisana w księgach rachunkowych względem określonego dłużnika na podstawie opisanego w tych księgach zdarzenia, np. cesji wierzytelności. Dokumenty te potwierdzają więc sam fakt zdarzenia w postaci cesji wierzytelności. Nie stanowią one jednak dowodu na skuteczność dokonanej cesji wierzytelności oraz istnienia i wysokości nabytej wierzytelności (por. wyrok SN z dnia 13 czerwca 2013 r., V CSK 329/12, LEX 1375500)

Domniemanie prawne z art. 244 § 1 k.p.c. w stosunku do wyciągu z ksiąg funduszu sekurytyzacyjnego odnosić się może co najwyżej do faktu nabycia przez fundusz konkretnej wierzytelności, nie obejmuje zaś samego faktu istnienia tej wierzytelności.

Oświadczenie funduszu li tylko potwierdzające istnienie wierzytelności i nabycie ich przez fundusz nie mieści się w kategorii dokumentów urzędowych wymienionych w art. 194 ustawy z 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i w konsekwencji nie może stanowić wystarczającej podstawy do wykazania przejścia uprawnień na następcę. Treść przedmiotowego wyciągu przedłożonego przez wierzyciela może stanowić co najwyżej oświadczenie Funduszu o nabyciu wierzytelności od określonego wierzyciela, w oznaczonej wysokości (por. Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 11 grudnia 2012 r. I ACa 652/12, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w orzeczeniu z dnia 15 lutego 2013 r., sygn. akt I ACz 284/13).

Zdaniem Sądu powołany wyciąg podpisany przez osobę upoważnioną do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych funduszu (k. 20) i opatrzony pieczęcią towarzystwa zarządzającego funduszem sekurytyzacyjnym nie był wystarczającym dowodem potwierdzającym istnienie spornej wierzytelności. Zgodnie z przepisem art. 194 ustawy z dnia 27 maja 2004 roku o funduszach inwestycyjnych (t.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 157) w obowiązującym brzmieniu, księgi rachunkowe funduszu sekurytyzacyjnego, wyciągi z tych ksiąg podpisane przez osoby upoważnione do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych funduszu i opatrzone pieczęcią towarzystwa zarządzającego funduszem sekurytyzacyjnym oraz wszelkie wystawione w ten sposób oświadczenia zawierające zobowiązania, zwolnienie z zobowiązań, zrzeczenie się praw lub pokwitowanie odbioru należności mają moc prawną dokumentów urzędowych oraz stanowią podstawę do dokonania wpisów w księgach wieczystych i rejestrach publicznych. Moc prawna dokumentów urzędowych, o której mowa w ust. 1, nie obowiązuje w odniesieniu do dokumentów wymienionych w tym przepisie w postępowaniu cywilnym. Obecne brzmienie powołanego przepisu jest wynikiem obowiązku dostosowania systemu prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 lipca 2011 r., sygn. akt P 1/10.

W związku z powyższym aktualnie wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego winien być traktowany jako dokument prywatny (art. 245 k.p.c.).

W odniesieniu do dokumentów prywatnych, w rozumieniu art. 245 k.p.c., złożonych do akt niniejszej sprawy Sąd przyznał im walor prawdziwości, uwzględniając, że stanowią one jedynie dowód tego, że określona osoba złożyła oświadczenie w nich zawarte. Ich prawdziwość nie budziła wątpliwości Sądu. Podkreślić należy, iż złożone do akt sprawy dokumenty prywatne, zgodnie z art. 245 k.p.c., stanowiły jedynie dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w tym dokumencie. Z dokumentem prywatnym – definiowanym w nauce jako każdy dokument pisemny, niespełniający kryteriów dokumentu urzędowego – art. 245 k.p.c. wiąże domniemanie jego prawdziwości i autentyczności pochodzenia zawartego w nim oświadczenia od wystawcy, który go własnoręcznie podpisał (por. orzeczenie SN z dnia 15 kwietnia 1982 r., III CRN 65/82, niepubl.; orzeczenie SN z dnia 27 czerwca 2000 r., I CKN 288/00, Prok. i Pr. 2000, nr 11, poz. 32, por. uzasadnienie orzeczenia SN z dnia 3 października 2000 r., I CKN 804/98, niepubl.; uzasadnienie orzeczenia SN z dnia 6 listopada 2002 r., I CKN 1280/00, niepubl.). Podkreślić należy, iż dokumentom prywatnym, w przeciwieństwie do dokumentów urzędowych (art. 244 k.p.c.) ustawa nie nadaje waloru dowodu, iż okoliczności stwierdzone w oświadczeniu są zgodne z prawdą. Dokument prywatny nie korzysta z domniemania prawdziwości zawartych w nim oświadczeń, każda zaś osoba mająca w tym interes prawny może twierdzić i dowodzić, że treść złożonych oświadczeń nie odpowiada stanowi rzeczywiście (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 15 kwietnia 1982 r., III CRN 65/82).

Odnosząc się do samych wymogów wyciągu z ksiąg rachunkowych to stwierdzić należy, iż nie spełnia on wymogów ustawowych. Szczegółowe zasady jakim winny odpowiadać omawiane dokumenty zostały uregulowane w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 24 grudnia 2007r. w sprawach szczególnych zasad rachunkowości funduszy inwestycyjnych (Dz. U z 2007 r., Nr 249, poz. 1859). Zapisów w księgach rachunkowych dokonuje się na podstawie dowodów księgowych, które powinny zawierać m.in. określenie stron dokonujących operacji gospodarczej, opis operacji, jej wartość i datę dokonania, a sam zapis obejmuje co najmniej datę operacji, skrót lub kod operacji, kwotę zapisu i oznaczenie właściwego konta. Wyciąg z księgi rachunkowej powinien zawierać przynajmniej powtórzenie danych (zapisu) z księgi rachunkowej w odniesieniu do danej wierzytelności.

Wyciągu z księgi rachunkowej w żadnym razie nie można utożsamiać z oświadczeniem wystawionym przez fundusz, które potwierdza nabycie określonej wierzytelności od dotychczasowego wierzyciela. Takie oświadczenie nie obejmuje bowiem, ani nie potwierdza jakiegokolwiek zobowiązania funduszu, a z tego rodzaju dokumentem mamy do czynienia w niniejszej sprawie.

Reasumując, przedłożone przez stronę powodową dowody nie są w ocenie Sądu wystarczające dla stwierdzenia skuteczności dokonanej na rzecz strony powodowej cesji wierzytelności przysługujących wobec pozwanego. Sąd uznał zatem, iż strona powodowa nie udźwignęła ciężaru udowodnienia faktów, z których wywodzi korzystne dla siebie skutki prawne. Podkreślić przy tym trzeba, że samo twierdzenie strony nie jest dowodem, a twierdzenie dotyczące istotnej dla sprawy okoliczności (art. 227 k.p.c.) powinno być udowodnione przez stronę to twierdzenie zgłaszającą (por. wyrok SN z dnia 22.11.2001r. sygn. I PKN 660/00, Wokanda 2002/7-8/44). Zgodnie z art. 232 k.p.c. obowiązek wskazania dowodów obciąża przede wszystkim strony, a w myśl art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Oznacza to, że ten kto powołuje się na przysługujące mu prawo, występując z żądaniem, obowiązany jest udowodnić okoliczności faktyczne uzasadniające to żądanie. Chodzi tu o fakty, które mają istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, wykazujące istnienie prawa.

Zatem, powód nie wykazał istnienia legitymacji procesowej czynnej do występowania w niniejszej sprawie.

Zaznaczyć należy, iż powód jest profesjonalnym podmiotem gospodarczym, w dodatku reprezentowanym przez zawodowego pełnomocnika, zaś pozwana – konsumentem.

Dodać jeszcze należy, że skoro dokument prywatny, w tej sytuacji wyciąg z ksiąg funduszu, nie korzysta z domniemania prawdziwości zawartych w nim oświadczeń, a każda osoba mająca w tym interes prawny może twierdzić, że treść złożonych oświadczeń nie odpowiada stanowi rzeczywiście, to tym bardziej do takich wniosków może dojść Sąd i to właśnie w świetle tych wszystkich wątpliwości, o których była mowa w rozważaniach prawnych.

Dodatkowo należy nadmienić, że strona powodowa jest przedsiębiorcą korzystającym z profesjonalnej obsługi prawnej. Bezczynność pozwanej nie zwalnia Sądu z obowiązku krytycznego ustosunkowania się do twierdzeń pozwu. W razie nastroczających się wątpliwości co do prawdziwości twierdzeń powoda, Sąd przeprowadza z urzędu postępowanie dowodowe. Uznanie przez Sąd twierdzeń powoda za prawdziwe, nie zwalnia Sądu od obowiązku dokonania prawidłowej oceny zasadności żądania pozwu, opartego na twierdzeniach, ze stanowiska prawa materialnego (por. SN z 15.09.1967 r., II CRN 175/67, OSN 1968, Nr 8-9, poz. 142, SN z 1999-03-31, I CKU 176/97, publ.: Prokuratura i Prawo rok 1999, Nr 9, poz. 30).

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd oddalił powództwo.

SSR Katarzyna Porada – Łaska